

BARN SOM PÅRØRENDE

Prosedyre for ansatte i helsetjenesten i
Meløy kommune

Behandlet i helse- /omsorgsutvalget 10.05.2016

RAUS OG
KRAFTFULLE

A decorative graphic at the bottom right corner consisting of a series of parallel white diagonal lines on a blue background, creating a sense of motion and modernity.

Forord

MÅL OG HENSIKT

Stortinget vedtok 19. juni 2009 endringer i helsepersonelloven og lov om spesialisthelsetjenesten for å sikre at helsepersonell skal identifisere og ivareta det informasjons- og oppfølgingsbehov mindreårige barn som pårørende har. Endringene trådte i kraft 1. januar 2010. Helsepersonell skal bidra til å dekke det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging mindreårige barn av pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade, kan ha som følge av forelderens tilstand.

Formålet med bestemmelsene samt denne prosedyren for Meløy kommune er å sikre at barna blir fanget opp tidlig, og at det blir satt i gang prosesser som setter barn og foreldre i bedre stand til å mestre situasjonen når en forelder/ søsken blir alvorlig syk. Videre er formålet å forebygge problemer hos barn og foreldre. Bestemmelsene gjelder både for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten og private helsetjenester.

ARBEIDSGRUPPE

Disse har vært med og utarbeidet planen:

- Ledende helsesøster Sonja Edvardsen
- Miljøterapeut Heidi Mikalsen
- Familieveileder Turid Solstrand

ANSVAR

Den første som møter barn som er pårørende har ansvar for å gi informasjon om, og om nødvendig følge opp barnets rettigheter. Helsepersonell i kommunen har i hovedsak ansvar for kartlegging, tiltak og samarbeid.

Barneansvarlig skal fremme barns interesser ved å være bindeledd mellom helsepersonell som avdekker behov i familien og de som følger opp barn/familien. Det vil si bistå behandlingsansvarlig med nødvendig oppfølging av barn og foreldre, samt bistå til kompetanseheving på temaet «Barn som pårørende» til helsepersonell i kommunen og fremme samarbeidsrutiner med spesialisthelsetjenesten. Kommunalsjef helse/omsorg har i samarbeid med faggruppen/arbeidsgruppen «Barn som pårørende» ansvar for kvalitetsutvikling gjennom internkontroll, kompetanseheving og evaluering.

Prosedyren skal evalueres hvert 4.år.

AKTUELLE SKJEMA	
Bl.a. fra Helsedirektoratets rundskriv IS 5 / 2010	
Skjematype	Vedlegg
Barnearket -kartlegging av barn 0-18 år når foreldre mottar helsehjelp	1

Samtykkeskjema- samtykke til å gi informasjon Samt oppfølging av mitt barn	2
Bekymringsmelding til barneverntjenesten	3

PROSEDYRER

	OPPGAVER	HANDLING	ANSVAR
1	AVKLARING	<p>Alle som yter hjelp til personer med psykisk sykdom, rus, alvorlig somatisk sykdom eller skade skal avklare om personen har barn/ er søsken til barn.</p> <p>Alle som jobber med barn i kommunen skal ha en tidlig avklaring av om barnets omsorgssituasjon er tilfredsstillende.</p>	<p>Fastlege Helsesøster Psykisk helse/ miljøtjenesten Familieveileder Kommunepsykolog Jordmor Ruskonsulent Tildelingskontoret Helsepersonell i omsorgstjenesten</p>
2	DOKUMENTASJON	<p>Arbeidet som gjøres dokumenteres i personens elektroniske journal (skjema 1).</p> <p>Det som skal dokumenteres er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om pasienten har barn, og hvem barnet bor hos. • Samtale om ivaretagelsen av barn og eventuell oppfølging. • Om det er holdt samtale med barn, og om informasjon er gitt. • Tiltak, oppfølging og eventuell henvisning • Bekymringsmelding føres også i pasientens journal (skjema 3) 	<p>Fagpersonen med oppfølgingsansvar for den som er syk</p>
3	OPPFØLGING	<p>Har personen barn / er søsken til barn skal det sjekkes ut om barnets informasjons- og oppfølgingsbehov er ivarettatt.</p>	<p>Fagpersonen som yter hjelp til den syke.</p>
4	AVKLARING AV HOVEDANSVAR	<p>Dersom den berørte familien er i kontakt med flere ansatte skal det avklares blant de involverte ansatte hvem som skal ha hovedansvaret for videre oppfølging av familien.</p> <p>Familieveileder og ledende helsesøster er barneansvarlig kontakt i kommunen.</p>	<p>Fagpersonen som først avdekker behov for oppfølging.</p>

5	FORELDRE-VEILEDNING	Oppfordre foreldrene til å samtale med sine barn og forklare hvordan informasjon kan hjelpe barna med å forstå og takle situasjonen. Understrek at barn har krav på og behov for informasjon! Tilby informasjon og veiledning eller formidle videre kontakt til barneansvarlig .	Fagpersonen med oppfølgingsansvar for den syke.
6	FORELDRE ØNSKER IKKE SAMTALE ELLER AT BARNET INFORMERES	Understreke behov og rettigheter som barnet har, samt tilby hjelp. Vurderes det at barnet utsettes for alvorlig omsorgssvikt, skal det sendes bekymringsmelding til barnevern. (Skjema 3)	Fagpersonen med oppfølgingsansvar for den syke.
7	SAMTALE MED BARNET	Dersom foreldrene ønsker hjelp til samtale eller foreldrene ikke ivaretar barnets behov for oppfølging skal den ansatte tilby å bistå foreldrene i samtale med barnet. Informasjonen må tilpasses barnets alder og forutsetningene til barnet.	Fagpersonen med oppfølgingsansvar for den syke plikter å gjøre det selv eller trekke inn andre fagfolk/ barneansvarlig.
8	SAMTYKKE	Innhente samtykke til å foreta oppfølging av barnet dersom det er behov for dette. Dersom det er nødvendig å innhente eller formidle taushetsbelagte opplysninger for å ivareta behovene til pasientens barn må skriftlig samtykke innhentes. (Skjema 2)	Den fagpersonen som har samtalen med den syke.
9	INDIVIDUELL PLAN (IP)	Dersom foreldereren har individuell plan skal barnas behov bli tatt inn i dennes IP.	Koordinator for IP
10	KARTLEGGING AV RESSURS I NÆRMILJØ	Kartlegge sammen med foreldrene hvem i nærmiljøet som trenger informasjon om situasjonen og gjøre avtale med foresatte om hvem som skal informeres. Eks.. Familie, venner, naboer, skole, barnehage, fotballtrener +++	Fagpersonen med oppfølgingsansvar for den syke.
11	HENVISE VIDERE	Dersom barnet har behov for hjelp utover samtaler med barneansvarlig eller andre, skal det henvises til andre deler av hjelpeapparatet (kommunepsykolog, PPT, BUP, fastlege)	Den fagpersonen som har samtalen med den syke/ barnet.

12	AVSLUTTE SAKEN	Saken avsluttes når fagperson har forsikret seg om at foreldrene eller noen annen er i stand til å ivareta barnets behov for informasjon og oppfølging. Vurdere om barnets informasjons-/oppfølgingsbehov endrer seg underveis.	Fagperson med oppfølgingsansvar for den syke.
-----------	-----------------------	--	---

BARNEANSVARLIGE

Barneansvarlige har ansvar for å koordinere og følge opp helsepersonells oppfølging av barn av psykisk syke, rusmiddelavhengige og alvorlig syke eller skadde foreldre

Navn	Stilling	Tlf.	E-post
Sonja Edvardsen	Ledende helsesøster	90 13 59 19	Sonja.Edvardsen@meloy.kommune.no
Turid Solstrand	Familieveileder	97 64 61 57	Turid.Solstrand@meloy.kommune.no

REFERANSE

- Lov av 24.06.11 om helse- og omsorgstjenesten i kommunen
- Lov av 24.06.11 Folkehelseloven
- Lov av 30. mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helsetjenesten
- Lov av 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern
- Lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter
- Lov av 2. juli 1999 nr. 64 § 10 om helsepersonell mv.
- Lov av 17. juni 2001 nr. 93 om helseforetak mm.
- Lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten § 3 – 7a
- Lov av 4. august 1981 nr.7 - Barneloven (Lov om barn og foreldre) § 30
- Lov av 17. juni 2005 nr. 64 - Barnehageloven § 21 og § 22
- Lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester kapittel 3 § 6-4
- Lov av 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids – og velferdsforvaltningen § 43 – 46.
- FNs Barnekonvensjon
- Veileder helsetjenestetilbud for asylsøkere og flyktninger IS – 1022 utgitt 08/2003
- Program for foreldreveiledning, ICDP (Bufdir)
- Rundskriv IS – 5/2010 «Barn som pårørende»
- Veileder IS 1405 «Psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene» utgitt 03/2007
- Veileder: Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn – ungdom – familier (KS utgitt 09/2015)

RESSURSLISTE

Far/mor er syk- brosjyre	IS 18/11
Barn som pårørende.	Rundskriv IS-5/2010 Helsedirektoratet http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/barn-somparorende/Sider/default.aspx
Barns beste (E-KURS)	https://www.laeringsportalen.no/uploaded/scormcourse/bb2/framside-barnsbeste.html
Veilederen	http://www.veilederen.no/
Tidlig intervensjon	www.tidligintervensjon.no
Pårørendeprogrammet (E -KURS)	http://www6.uis.no/Fag/OP/release/
Camille	http://camilletraining.net/
Info om og lenker til info om psykisk helse i Salten	http://Saltenspsyk.no
Pårørendefilmer på nett	pfilm.no
Fagprosedyrer	Helsebiblioteket.no
Barn i rusfamilier - tidlig intervensjon	http://barnirusfamilier.no
Samtaleverktøy når foreldrene er syke	Snakketøyet.no
Ressursnettstedet "Snakk om rus"	snakkomrus.no
Barns Beste - nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende.	BarnsBeste.no
Jeg vil vite! Stine Sofies Stiftelse	JegVilVite.no
Voksne for barn -	http://www.vfb.no/no/om_barn_og_psykisk_helse/nar_barn_er_pa_rørende/
Nasjonale kompetansetjeneste rusmisbruk og psykisk lidelse	Rop.no
Nasjonale portal for psykisk helse, rus, barne-/familievern, lærevansker og arbeidsliv.	Hjelptilhjelp.no:
Barns Beste – Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende.	http://www.sshf.no/pasient_/kompetansentre_/barnsbeste
Barn som pårørende	http://psykiskhelsearbeid.no
Voksne for barn	http://www.vfb.no/
Bedre tverrfaglig innsats - BTI	http://www.tidligintervensjon.no/Global/BTI%20perm.pdf

«Barnespor for helsepersonell» - Tidlig Intervensjon	http://www.tidligintervensjon.no/Tema/Barn/Artikler/Nar-er-detgrunn-til-bekymring/Barnespor-for-helsepersonell/
Fra bekymring til handling	http://www.tidligintervensjon.no/
For barn og voksne	http://jegvilvite.no/

Barnearket

- kartlegging av barn 0 – 18 år når foreldre mottar helsehjelp

Fyll ut ett skjema for hvert barn (Søsken kan ha ulike behov) Journalføres elektronisk

Pasientens navn Fødselsnummer	
Virksomhet Dato Skjema er fylt ut av	
Sivilstand Antall barn Venter du barn?	
Den andre forelderens navn Fødselsdato Adresse Telefon	
Barnets navn fødselsdato adresse telefon	
Søsken, navn og alder?	
Hvem bor barnet fast hos? foreldreansvar samværsordninger	
Hvem bor i husstanden sammen med barnet?	
Hvem ivaretar barnet dersom du er innlagt?	
Har barnet andre nære viktige personer?	
Hvor er barnet på dagtid?	
Vet barnet at du mottar hjelp for dine helseproblemer / vet barnet at du er innlagt?	
Har barnet ditt fått informasjon om din tilstand?	
Er du bekymret for barnet ditt?	
Har barnet kontakt med hjelpe- og tiltaksapparatet?	

Ønsker du kontakt med noen i hjelpeapparatet når det gjelder info/ evt. oppfølging av barnet ditt?	
Hvem trenger info i nærmiljøet? Hvem formidler dette?	

Skjema 2
SAMTYKKEERKLÆRING FOR

Navn

Tjenesteområde

OM SAMTYKKEERKLÆRINGEN

Et informert samtykke innebærer at du:

- har fått informasjon om hvilke opplysninger som skal utveksles
- vet hvordan opplysningene skal brukes og konsekvensene av dette
- er kjent med at det ikke skal utveksles flere opplysninger enn det som er nødvendig
- er kjent med at du kan nekte at opplysninger om spesielle forhold utveksles, eller at spesielle fagmiljø eller enkeltpersoner får bestemte opplysninger.

Lovbestemmelser om taushetsplikt:

Forvaltningsloven §§ 13 til 13e

Helsepersonell-loven kapittel 5 § 21 – 25

Opplæringslovens § 5.4 og §15.4

Pasientrettighetsloven § 3 – 6

Helse-/omsorgsloven § 12-1

Barnevernloven § 6-7

Jeg gir herved samtykke til innhenting av opplysninger fra/ evt. utveksle nødvendig informasjon:

Kryss av	Navn på instans	Kryss av	Navn på instans	Kryss av	Navn på instans
	Barnehage -navn:		Forebyggende team- psykolog		PPT
	Skole- navn:		Forebyggende team- familieveileder		NAV arbeid
	Helsesøstertjenesten		Rustjenesten		NAV sosial
	Fastlege		Barneverntjenesten		BUP
	Jordmortjenesten		Psykisk helse		VOP
	Ergoterapeut		Hjemmetjenesten		Politi
	Fysioterapeut		Mosvoldtunet – hus nr.:		Andre:

Samtykket gjelder fra (dato) _____ til (dato) _____

Jeg vet at jeg når som helst kan trekke samtykket tilbake, helt eller delvis. Dette meldes da til den som har innhentet samtykket.

UNDERSKRIFTER

Undertegnede er innforstått med og samtykker i at det i forbindelse med samarbeid om mitt kommunale tjenestetilbud innhentes og utveksles nødvendige taushetsbelagte opplysninger.

Følgende opplysninger er aktuelt å innhente/ utveksle: (Bruk baksiden om nødvendig)

Gjelder for:

Fødselsnr.:

Dato/ Underskrift:

Alternativ underskrift:

Som foresatte/ verge/nærmeste pårørende ivaretar jeg hans/hennes interesser. På hans/hennes vegne samtykker jeg i at taushetsbelagte opplysninger kan meddeles og innhentes i den grad dette er nødvendig for oppfølging i tråd med behov.

Dato

Underskrift foresatte/ verge/ nærmeste pårørende

Skjema 3

Bekymringsmelding til barneverntjeneste

Barnets navn:

Adresse:

Personnummer

Mors navn:

Privat telefonnummer:

Adresse:

Personnummer:

Fars navn:

Privat telefonnummer:

Adresse:

Personnummer :

Søsken: (Navn og alder)

Barnet bor hos:

Meldingsinstans:**Adresse:****Telefon:****E-post:****Kontaktperson:**

(Kontaktpersonen skal kjenne bakgrunnen for meldingen og skal kunne kontaktes ved behov for utdyping av meldingen)

Etnisk bakgrunn/nasjonalitet:

- Behov for tolk?

Melders bekymringspunkter:

- Beskriv observasjoner knyttet til hendelser, utsagn og situasjoner som vekker bekymring enten ved foreldrefungeringen eller hos barnet
- Fylles ut selv om det vedlegges referater fra samtaler eller lignende.

Melders vurderinger:

(Melders oppfatning av situasjonens alvorlighetsgrad)

Foresatte skal som hovedregel informeres

- Er foresatte orientert om at meldingen sendes?
- Er foresatte gjort kjent med at innholdet i meldingen sendes?
- Samtykker foreldrene til at meldingen sendes?

Unntak for å informere foresatte om bekymringen eller kontakt med barneverntjenesten:

- Gjelder ved mistanke om overgrep eller alvorlig mishandling

GLOMFJORD NEVERDAL ENGAVÅGEN REIPÅ STØTT
MELØYA BOLGA ÅGSKARDET HALSA ØRNES

RAUS OG KRAFTFULL

meloy.kommune.no